

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.467/2017/4.szám

A Szegedi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bihari Krisztinaügyvéd) által képviselt **felperes neve, felperes lakcíme** szám alatti lakos felperesnek - a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Waldmann Gábor ügyvéd) által képviselt **alperes neve, alperes székhelye** szám alatti székhelyű alperes ellen szerződés nem létezése, érvénytelensége iránti perében a Szegedi Törvényszék 2017. április 10. napján kelt 17.P.20.178/2017/8. sorszámú ítélete ellen az alperes által 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **helybenhagyja.**

Kötelezi alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 20.000,- (Húszezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

Az ítéltábla az alábbi tényállást állapította meg.

A felperes, mint kölcsönbevevő és az alperes jogelődje a **alperesi jogelőd neve** mint hitelező között 2008. június 17. napján CHF alapú kölcsönszerződés jött létre, mely alapján alperesi jogelőd fix deviza konstrukció kikötése mellett 120 hónap futamidőre 4.137.869,- Ft összegű kölcsönt nyújtott a felperes részére az frsz.-ú Škoda Roomster 2006 típusú gépkocsi megvásárlásához. A kölcsönszerződés 2. pontja szerint az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező, a **alperesi jogelőd neve.** gépjármű hitelezési tevékenységére vonatkozó **Üsz1.** sz. üzletszabályzata tartalmazza (Üsz1.). A szerződés 3. pontjában a kölcsönbevevő felperes kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós és adásvételi szerződésben, valamint az Üsz1.-ben foglaltakat megismerte, megértette és azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el és az üzletszabályzat átvételét a szerződés aláírásával nyugtázta.

Az Üsz1. IV/7. pontja szerint, amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására – az eredeti feltételekkel egyező tartalommal – ismételt vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap. Az Üsz1. IV/9. pontja szerint, amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a hitelező törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a szerződő felek a kölcsön biztosítékeként opciós szerződést kötöttek, melynek 3. pontja szerint a felek – a kölcsönbevevőnek a hitelezővel szemben fennálló, a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségei biztosítására vételi jogot alapítottak a hitelező javára, a kölcsönbevevő tulajdonát képező gépjárműre. A szerződés 5. pontja tartalmazta továbbá, hogy a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de

legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, amíg vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A szerződés 8. pontja szerint a hitelező az e megállapodás szerint alapított vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a megállapodás 1. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban – az esedékességet követő 15 napon belül – akár részben, vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

Az Üsz1. helyébe a szerződéses jogviszony ideje alatt 2009. augusztus 1. napjával a **Üsz2.** számú üzletszabályzat lépett (Üsz2.). Ennek V/6. pontja szerint a hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre – a felek között létrejött opciós szerződéssel – alapított opciós jog, ún. zárt opció, azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. Az Üsz.1. IV/9. pontja az Üsz.2. rendelkezései között V/7. pont alatt került azonos tartalommal beiktatásra.

Az alperes javára alapított vételi jog 2013. június 17. napján megszűnt.

Az alperes a kölcsönszerződést 2014. január 7. napján kelt levelével a felperes fizetési kötelezettségének elmulasztása miatt azonnali hatállyal felmondta, a felperes alperes által kimutatott hátraléka 417.430,- Ft volt. Az alperes felmondásában továbbá nyilatkozott, hogy opciós jogát gyakorolja, kijelentette, a perbeli gépjármű vonatkozásában az adásvételi szerződés létrejött, egyidejűleg felszólította a felperest a gépkocsi haladéktalan birtokba adására. Tájékoztatta, hogy a gépjárművet annak birtokba vételét követően értékesíti, majd a befolyt vételárral a felperes felé az üzletszabályzat szerint elszámol.

A perbeli gépjármű törzskönyvét az alperes jelenleg is birtokában tartja.

A felperes módosított keresetében az alperes kötelezését kérte a frsz.-ú gépjármű törzskönyvének kiadására, valamint arra, hogy a bíróság ítéletével pótolja az alperes vételi jogának a gépjármű-nyilvántartásból való törléséhez szükséges nyilatkozatát. Kérte továbbá a 2008. június 17. napján megkötött kölcsönszerződés részét képező Üsz.1. IV/7. pontja, mint jogszabályba ütköző szerződési feltétel és az opciós szerződés 8. pontja, mint tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítását.

Arra hivatkozott, hogy az opciós szerződésben megállapított vételi jog a szerződés megkötésétől számított 5 év elteltével megszűnt, ezért az alperes a gépjármű törzskönyvét köteles a részére kiadni. Az Üsz.1. IV/7. pontja kapcsán előterjesztett keresetét arra alapította, hogy a feltétel a Ptk. 375. § (4) bekezdésében felhívott Ptk. 374. § (2) bekezdésében foglalt jogszabályhelyek alapján legfeljebb 5 évre kiköthető rendelkezés megkerülését célozza, az ott jelölt időtartamot jogellenesen hosszabbítja meg. Ez alperest feljogosítja arra, hogy vételi jogával a Ptk.-ban meghatározott 5 éves időtartamon túl is addig élhet, amíg vele szemben bármilyen tartozása áll fenn. Ez a kikötés a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis, mely az opciós szerződés és az Üsz.1. részleges érvénytelenségét eredményezi, ennek jogkövetkezményeként az a peres felek jogviszonyában nem alkalmazható.

Az opciós szerződés 8. pontjában foglalt szerződési rendelkezést részben annak a „bármely esedékességi időpont” kikötés vonatkozásában tisztességtelenség okán támadta. Ez a rendelkezés nem egyértelmű, általános megfogalmazásából adódóan lehetőséget biztosít az alperesnek arra, hogy vételi jogát bármely időpontban gyakorolhassa. E szerződési feltétel a 93/13/EGK irányelv 3. cikkébe ütközik, sérti a jóhiszeműség követelményét, egyenlőtlenséget biztosít a szerződéses jogviszonyban a felperes, mint fogyasztó terhére, ezért a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdés alapján, mint tisztességtelenségi feltétel semmis, annak következményeként e feltétel elhagyását kérte.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Az általa kikötött opció zárt opció, ezért opciós joga nem szűnt meg. Az opciós szerződés 8. pontjában az opciós jog gyakorlását a kölcsönbevevő fizetési késedelme vagy nemteljesítése esetére kötötték ki, mely az alperes opciós joga gyakorlásának feltételét képezte, az Üsz.2. V/6. pontjában pedig az opciós jog gyakorlását az opciós szerződésben foglalt feltétel bekövetkezéséhez kötötték. Zárt opció esetén – szemben a nyílt opcióval – a hitelező opciós jogát az opció időtartama alatt nem bármikor, hanem csak az opciós szerződésben jelölt feltétel teljesülésekor gyakorolhatja. Tekintettel arra, hogy az opciós jog a kölcsön biztosítéka, és a felperesnek pedig még tartozása áll fenn, ezért az opciós jog jelenleg is fennáll, ezért a törzskönyv kiadására nem kötelezhető. Kiemelte, opciós joga megnyílásának egyebekben jelentősége nincs, mert a törzskönyv birtokban tartása a felperes fizetési kötelezettsége teljesítésének önálló biztosítéka. A szerződéskötéskor hatályos Üsz.1. IV/9. pontja és az annak helyébe lépő, azzal teljesen azonos rendelkezést tartalmazó Üsz.2. V/7. pontjából következően a gépkocsi törzskönyvét csak akkor köteles kiadni, ha a kölcsönbevevő felperes valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. A törzskönyv birtoklása nem az opciós szerződés biztosítéka, hanem az egyedi kölcsönszerződés teljesítésének önálló biztosítéka, ezért irreleváns, hogy az opciós jog gyakorlására biztosított 5 éves időtartam eltelt. A törzskönyv birtoklásához való jogát az Üsz.1. II/1e., VI/2., és VI/3. pontjai is alátámasztják. Miután a felperes a szerződésből eredő kötelezettségét még nem teljesítette, ezért követelése idő előtti, a törzskönyv kiadását jogszerűen nem kérheti. A felperesnek az egyes szerződési feltételek tisztességtelensége kapcsán előterjesztett kereseti kérelme vonatkozásában utalt arra, az Üsz.1. IV/7. pontjának tisztességtelensége közérdekű perben megállapításra került, ezért felperes ezen hivatkozása a jelen perben relevanciával nem bír. Az opciós szerződés 8. pontját illetően hangsúlyozta, ez az Üsz.-nek a szerződésszegést tartalmazó rendelkezéseivel egybevetve sem túl általánosnak, sem jogszabályba ütközőnek nem tekinthető. Mindemellett a felperes vonatkozásában nem azonnali hatállyal, hanem póthatáridő tűzésével mondta fel a szerződést, így a rendelkezés tisztességtelensége sem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 2008. június 17. napján létrejött kölcsönszerződés részét képező **Üsz1.** számú üzletszabályzat IV/7. pontja érvénytelen. Továbbá kötelezte alperest, hogy az frsz.-ú Škoda Roomster 2006 típusú személygépkocsi törzskönyvét 15 napon belül adja ki felperesnek, egyúttal az alperesnek a fenti gépkocsi vonatkozásában a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett opciós joga törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozatát pótolta. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A perbeli opciós szerződés 8. pontja a vételi jog gyakorlásának feltételeit tartalmazza és azt hivatott szolgálni, hogy meghatározza azon eseteket – a kölcsönbe vevő fizetési kötelezettségét igazoló szerződésszegő magatartásokat – amely bekövetkezte esetén az alperes vételi jogával jogszerűen élhet. E pont felperes által támadott rendelkezése nem tisztességtelen, mert a szerződéseket az abban meghatározott határidőben kell teljesíteni, a kölcsönbeadónak pedig alapvető érdeke fűződik ahhoz, hogy a kölcsönadott összeg és egyéb költségei a szerződés szerinti időpontban megtérüljenek, mely egyben a kölcsönbevevő kötelezettsége is. Az egyedi kölcsönszerződés, az üzletszabályzat és a hirdetmény, annak rendelkezései összevetésével az adós fizetési kötelezettségéhez igazoló esedékességi időpontok pontosan jelölhetők, így az adóst terhelő különböző fizetési kötelezettségek határideje pontosan meghatározható. Mindemellett ez rendelkezés határidőt – 15 nap – biztosít a kölcsönbevevőnek a fizetési késedelem orvoslására, ezért önmagában a jóhiszeműség és tisztesség követelményeit sem sérti. Ezért ezen szerződési rendelkezés felperes által felhívott kitétele - „bármely esedékességi időpont” - tisztességtelensége megállapítása iránti kereseti kérelem alaptalan.

Az Üsz.1. IV/7. pontja a Ptk. 374. § (2) bekezdésének megkerülését célozza azzal, hogy a kölcsönbevevőt az 5 éves időtartamhoz képest ismételt vételi jog engedésére kötelezi, mellyel a vételi jog törvényben meghatározott időtartamát meghosszabbítja. E rendelkezés sérti a szerződéses

szabadság elvét is, mert a kölcsönbevevő – kizárólag a kölcsönadó érdekében – a kölcsönbevevő tulajdonjogát korlátozó szerződéses nyilatkozat megtételére kötelezi. A kölcsönadó kielégítési jogához fűződő érdek sem jogosítja fel azonban a kölcsönbeadót a jogszabállyal ellentétes szerződési feltétel meghatározására, ezért e szerződéses kikötés a Ptk. 371. § (2) bekezdésébe ütközik, ezért a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. Megjegyezte, ezen szerződési feltétel tisztességtelen voltát a Szegedi Ítéltábla közérdekű perben hozott ítélete megállapította, azt az alperes ellenkérelmében maga sem vitatta, ezért a felperes kereseti kérelmével egyezően a feltétel érvénytelenségét megállapította.

Miután nem volt vitás, hogy a felek a perbeli gépkocsira vonatkozó opciós szerződést 2008. június 17. napján kötötték meg, ezért a vételi jog gyakorlására biztosított határidő az opciós szerződés 5. pontja alapján 2013. június 17. napján eltelt. Az alperes vételi jogát 2014. január 7. napján kelt felmondásával egyidejűleg gyakorolta és kijelentette, hogy az adásvételi szerződés létrejött. Az alperes azonban a szerződés 5. pontjában és a Ptk. 371. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel opciós jogával felmondáskor már nem élhetett, azt sem zárt opcióra való hivatkozás (Üsz.2. V/6. pont), sem a felperes fizetési kötelezettsége teljesítésének elmaradása nem alapozta meg.

A bírói gyakorlat szerint a vételi jog, mint biztosíték leteltére tekintettel az alperes a törzskönyv kiadását azon az alapon, hogy a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeit a felperes teljeskörűen nem teljesítette, nem tagadhatja meg. Az Üsz.1. IV/9. rendelkezéséből következően a törzskönyv az opciós jog kikényszerítése érdekében, azaz másodlagos biztosítékként került az alperes birtokába és mint ilyen osztja az elsődleges biztosíték, az opciós jog sorsát. Figyelemmel arra, hogy az alperes opciós joga megszűnt, megszűnt a törzskönyv birtokban tartásához fűződő joga is, a törzskönyvet ezért jogalap nélkül birtokolja, ezért annak kiadására köteles (Kúria Gfv.VII.30.049/2016., Pfv.21.971/2016/6.).

Megjegyezte, az alperes alaptalanul hivatkozott az Üsz.2. V/6. pontjában szabályozott zárt opcióra, mert ez nem tartalmaz mást, mint azt, hogy az alperesi hitelező opciós jogával az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt (opciós szerződés 5. pontja) és akkor élhet, ha ezen időtartam alatt az opciós szerződésben kikötött feltételek bekövetkeznek (opciós szerződés 8. pont). Téves ezért az az álláspont, hogy az Üsz.2. V/6. pontja az opciós szerződésben kikötött 5 éves határidőt meghosszabbítja és az alperes által hivatkozott zárt opciós sem vezethet olyan következtetéshez, hogy a szerződés olyan értelmezéséhez, amely a vételi jognak a szerződéskötéstől számított 5 éven túli megnyílását eredményezné. Amennyiben az opciós szerződés 8. pontjában írt feltételek a kikötött 5 év után következnek be, az alperes opciós jogával nem élhet.

A már megszűnt opciós jognak a gépjármű-nyilvántartásból történő törlésére a 326/2011. (XII.28.) Korm.rendeletben foglaltak szerint az alperes hozzájárulásával kerülhetne sor, azonban alperes ezt a nyilatkozatot nem adta meg, annak megtagadása joggal való visszaélésnek minősül, mert opciós joga megszűnt, vételi joga a gépjármű-nyilvántartásból törölendő. Ezért ítéletével pótolta az alperes hozzájáruló nyilatkozatát a Ptk. 5. § (3) bekezdése alapján. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a vételi jog bejegyzésének fenntartása a felperes különös méltánylást érdemlő magánérdekét jelentősen sérti, rendelkezési jogát anélkül korlátozza, hogy arra az alperesnek jogszabályi vagy szerződéses felhatalmazása lenne, valamint arra, hogy az érdeksérelem másként nem hárítható el.

Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte akként, hogy a felperes törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelmét utasítsa el.

Az elsőfokú bíróság a törzskönyv kiadása körében téves jogkövetkeztetéseket vont le. Kiemelte, amennyiben opciós joga a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével lejárt, az ÜSZ1. IV/9., valamint az ÜSZ2. V/7. pontja alapján csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét, illetve az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges jognyilatkozatokat kiadni, ha a kölcsönbe vevő felperes valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. Nem vitásan a Ptk.

diszpozitív rendelkezése lehetővé tette, hogy a szerződés teljesítésének biztosítására a Ptk.-ban nevesített mellékkötelezettségeken kívül más biztosítékban is megállapodjon a felperessel. A gépjármű törzskönyvének birtokban tartása nem tekinthető sem az opciós szerződés, sem az adásvételi szerződés biztosítékának, azoktól független. Az ÜSZ1. és ÜSZ2. hivatkozott rendelkezéseiből egyértelműen megállapítható, hogy a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása független, önálló atipikus biztosíték. A törzskönyv átadásának a kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosítéki jellegét az ÜSZ2. II/1e., VI/2., és VI/3. pontja is alátámasztja. Tekintettel arra, hogy a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása a szerződés teljesítéséhez kapcsolódó önálló atipikus biztosíték, a gépjármű törzskönyvének kiadása szempontjából irreleváns, hogy opciós joga a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével lejárt-e. Hivatkozott a szerződéskötés körülményeire, arra, hogy mindkét félnek célszerűbb és kedvezőbb volt a törzskönyv biztosítékba adása, mint pl. ingó zálogjog alapítása a gépjárműre, melynek lényege volt a gyors és költséghatékony ügyintézés. A felperest nem terhelte így egyéb eljárások (ingózálogjog alapítása közjegyző előtt) többletköltsége és annak elhúzódó eljárási ideje, hanem a szerződés aláírásával egyidejűleg a törzskönyv biztosítékba adásával biztosította a kölcsönadott összeg fedezetét is azzal, hogy magánál tartja. Álláspontjának alátámasztására konkrét, eseti bírósági döntésekre hivatkozott, valamint a Kúria Pfv.V.21.971/2015. sz. felülvizsgálati eljárásban hozott eseti döntésének téves voltát is előadta. Opciós joga megnyílásának időpontja a gépjármű törzskönyvének kiadása szempontjából jelentőséggel nem bír, és tekintettel arra, hogy felperes nem tett eleget a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségének, ezért jogszerűen a törzskönyv kiadását nem kérheti, az idő előtti.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A felperes önálló biztosíték jellegű opciós joga a szerződéskötést követő 5 év elteltével megszűnt, az opciós jog meghosszabbítására, az opciós jog gyakorlására nyitvaálló határidő kezdetére vonatkozó rendelkezések semmisek. Nem teremt jogalapot a törzskönyv birtoklására a Ptk. 193. § (1) bekezdése sem.

A fellebbezés **nem alapos.**

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a törzskönyv kiadására vonatkozó rendelkezését sérelmezte, ezért a fellebbezés korlátaira tekintettel az ítéletábra is ekörben vizsgálta felül az elsőfokú bíróság döntését.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett rendelkezésével és jogi álláspontjával egyetért, az indokolásában kifejtett okfejtését osztja.

A fellebbezés kapcsán az ítéletábra az alábbiakra mutat rá.

Az elsőfokú iratokból megállapíthatóan a peres felek a kölcsönszerződés biztosítására opciós szerződést kötöttek az alperes által finanszírozott gépjárműre, mely szerződés 5. pontjában rögzítették az opciós jog gyakorlásának időpontját, amely az ÜSZ2. V/6. pontjában foglaltakkal ellentétes. A Ptk. 205/C. § alapján az opciós szerződésben szereplő feltétel vált a szerződés részévé, ennél fogva a felek által kikötött opciós jog nem zárt opció, emiatt az opciós jog gyakorlására az alperesnek az opciós szerződés megkötésétől számított 5 évig volt lehetősége. Az is kétségek nélkül megállapítható, hogy az opciós szerződés megkötésétől számított 5 év anélkül telt el, hogy az alperesi hitelező opciós jogát gyakorolta volna, ezért az opciós szerződés megszűnt.

Mindezekből kiindulva a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a törzskönyv birtokban tartása a vételi joghoz kapcsolódó járulékos vagy a kölcsönszerződés atipikus biztosítékának tekinthető-e.

A Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően – ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában – nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. Perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 4. pontjának helyes értelmezése szerint a felek a vételi jog – és nem a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség – biztosítására kötötték ki az alperes javára az elidegenítési és terhelési tilalmat, a vételi jog tárgyát képező perbeli gépjárműre. Az ÜSZ. VI/1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy a kölcsönbe vevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára – a felek között létrejött szerződésnek megfelelően – vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

Ezen szerződési feltétel szövegezése és annak nyelvtani értelmezése is azt támasztja alá, hogy a peres felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt szűnik meg.

Az ÜSZ1. IV/9. pontja – amellyel egyező szövegű az ÜSZ2. V/7. pontja – az opciós szerződés 5. pontjával együttesen értelmezve csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbe vevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet és a korlátozó rendelkezések törléséhez szükséges jognyilatkozatot. Ez nem jelenti egyúttal azt is, hogy az alperesi hitelező akkor is jogosult lenne magánál tartani a törzskönyvet, vagy megtagadni az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges nyilatkozatot, ha az e jogosultságok alapjául szolgáló opciós joga megszűnt.

A Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdése szerint ugyanis a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó a Ptk. fenti rendelkezésével a pontatlan vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ebből következően, ha az alperesnek az ÜSZ1. IV/9. pontjában írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, ezt a szándékát egyértelműen félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak tényleges megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes által hivatkozottak szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont a Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja. Mindezt figyelembe véve az ÜSZ. IV/9. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha e jogosultság alapjául szolgáló opciós joga megszűnt (Kúria Gfv.VII.30.049/2016., BH2017/13., BH2017/63., BH2017/95. számú eseti döntései).

Az elsőfokú bíróság helyes döntése szerint a törzskönyv az opciós jog kikényszerítése érdekében került az alperes birtokába, az opciós jog megszűnésére tekintettel a törzskönyv birtokban tartásának joga is megszűnt, ezért azt az alperes köteles a felperesnek kiadni. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy az alperes a felperessel kötött kölcsönszerződést a felperes fizetési késedelme miatt felmondta, mert az 5 év eltelte miatt már opciós joga nincs.

Az alperes jelen perben is érintett üzletszabályzatával kapcsolatban a Kúria korábban már több eseti döntést hozott, melyek egyezően a vételi joghoz, valamint az elidegenítési és terhelési tilalomhoz kapcsolódó járulékos biztosítéknak minősítették a törzskönyv visszatartási jogot. A Kúria egyik döntésében sem minősítette úgy az alperesi üzletszabályzatot, hogy a régi Ptk. 205. § (1) bekezdés szerinti, konszenzuson alapuló megállapodás létrejött volna egy atipikus biztosítékadásra vonatkozóan. Ezt az álláspontját a Kúria legutóbb a Pfv.VI.20.558/2016/5. számú ítéletében ismételten kifejtette, utalva még a Pfv.I.21.202/2015/4., valamint Gfv.VII.30.031/2016/7. szám alatti ítéletekre is. Az alperes fellebbezési hivatkozásával ellentétben tehát a több, egyező precedens értékű eseti döntéssel szembemenő, egyedi üzletszabályzat értelmezésre az ítélőtábla nem látott lehetőséget. A BH2017/13. szám alatt közzétett eseti döntés tehát nem egyedi, hanem a Kúria több döntésében is megjelenő következetes, jogi álláspontot tartalmaz, így továbbra is az irányadó bírói jogértelmezést tükrözi, az alperes perbeli hatályos üzletszabályzata és a blanketta opciós szerződés visszatérően vitatott érvényességű, és értelmezésű pontjai tekintetében.

A fentiek alapján az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az alaptalanul fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljárni és írásban fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő felperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére. Az ügyvédi munkadíj összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján állapította meg.

Szeged, 2017. november 16.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Béri András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró